

**Η Διασφάλιση τεκμηρίων
διαφόρων επεισοδίων και
η καταδίκη των δραστών**

Εισαγωγή

- Οι περισσότερες έρευνες που γίνονται από την Αστυνομία ξεκινούν από μία σκηνή εγκλήματος.
- Η σκηνή είναι η ακριβής τοποθεσία στην οποία συνέβηκε ένα έγκλημα. Είναι πολύ σημαντικό για τη διερεύνηση μίας υπόθεσης ο πρώτος Αστυνομικός που φθάνει στη σκηνή να γνωρίζει πώς να προστατέψει σωστά τη σκηνή και τα τεκμήρια που βρίσκονται εντός αυτής.
- Η πορεία της διερεύνησης θα εξαρτηθεί από την ικανότητα του πρώτου Αστυνομικού να αναγνωρίσει, απομονώσει και διαφυλάξει τη σκηνή για να αποτρέψει την καταστροφή αποδεικτικού υλικού μέχρι την άφιξη των ειδικών.

Η σκηνή εγκλήματος

Εκτός από το χώρο στον οποίο έγινε ένα έγκλημα και στον οποίο καλείται η Αστυνομία να εξετάσει, συνήθως υπάρχουν και άλλοι χώροι που μπορεί να σχετίζονται με το ίδιο έγκλημα. Οι χώροι αυτοί ονομάζονται δευτερεύουσες, τριτεύουσες σκηνές εγκλήματος κ.ο.κ και μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Όχημα που χρησιμοποιήθηκε για τη διάπραξη του αδικήματος.
- Χώροι στους οποίους υπάρχουν βιολογικά ευρήματα που σχετίζονται με το έγκλημα.
- Ο ίδιος ο ύποπτος (π.χ ο ρουχισμός του, και άλλα αντικείμενα) ακόμα και η οικία του.

Άλλοι χώροι που μπορεί να σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τη σκηνή:

- Πιθανή διάρρηξη
- Δρόμος προσέγγισης του δράστη
- Δρόμος διαφυγής του δράστη
- Κάθε αντικείμενο που θα μπορούσε να αποτελέσει κάποιου είδους φυσικό τεκμήριο και που χρησιμοποιήθηκε για τη διάπραξη του συγκεκριμένου αδικήματος.

Πληροφορίες από τη σκηνή

Μία εμπειριστατωμένη έρευνα μίας σκηνής πιθανόν να μας δώσει τις πιο κάτω πληροφορίες:

- Πληροφορίες για το Corpus Delicti
- Πληροφορίες για το Modus Operandi (ΜΟ)
- Σύνδεση ενός προσώπου με άλλα πρόσωπα, αντικείμενα ή χώρους.
- Απόρριψη ή επιβεβαίωση των δηλώσεων/καταθέσεων αυτόπτων μαρτύρων
- Αναγνώριση υπόπτου
- Παροχή ερευνητικών στοιχείων
- Αναπαράσταση των γεγονότων που οδήγησαν στο έγκλημα

CoRpus Delicti: Στα Λατινικά είναι το πτώμα σε μία έρευνα θανάτου. Στην κυριολεξία όμως είναι όλα τα κύρια στοιχεία που θα αποδείξουν τα γεγονότα κάτω από τα οποία διαδραματίστηκε ένα έγκλημα. Τα απαραίτητα αυτά στοιχεία είναι:

- Τα φυσικά τεκμήρια
- Η ιδιομορφία τους (π.χ αίμα που βρέθηκε, η ταχύτητα με την οποία εκτοξεύθηκε, το σχήμα τους θα δώσουν στοιχεία για το είδος του επιθετικού όπλου, το σημείο επίθεσης, τη θέση θήτη, θύματος και άλλες πληροφορίες για το πώς ακριβώς διαδραματίστηκε ένα έγκλημα).
- Οποιοδήποτε αποτέλεσμα Εργαστηριακής έρευνας.

Κάθε Επαφή Αφήνει Ίχνη

Η αρχή η οποία διέπει την έρευνα οποιασδήποτε σκηνης εγκλήματος είναι βασισμένη στην αρχή της ανταλλαγής, γνωστή και ως η θεωρία του Edward Locard. Η θεωρία αυτή υποστηρίζει ότι:

- **“Με την επαφή δύο αντικειμένων θα υπάρξει ανταλλαγή ιχνών”**

Είναι βασικό στοιχείο της έρευνας ότι όταν ο δράστης έρθει σε επαφή με την σκηνή εγκλήματος:

- Θα προσθέσει κάτι από τον εαυτό του μπαίνοντας
- Θα αφαιρέσει κάτι από τη σκηνή φεύγοντας

Ο πρώτος Αστυνομικός που φτάνει σε μία σκηνή, αμέσως αντιμετωπίζει μία σειρά από ενδεχόμενα όπως:

- Θύματα που χρήζουν άμεσης βοήθειας.
- Μάρτυρες που πιθανό να εξαφανιστούν με την πρώτη ευκαιρία.
- Την πιθανότητα συνέχειας της εγκληματικής δραστηριότητας
- Την ευθύνη προστασίας των Τεκμηρίων.
- Τη διαφύλαξη της σκηνής και τη δημιουργία ασφαλών διόδων για τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης.
- Την πιθανότητα ο δράστης να είναι ακόμα στη σκηνή
- Την ασφάλεια του ιδίου καθώς και τον ατόμων που βρίσκονται στη σκηνή.
- Να παραμείνει ήρεμος, να ζυγίσει όλα τα ζητούμενα και να λάβει άμεσες αποφάσεις.

Ενέργειες του πρώτου Αστυνομικού

Γενικά:

- Αναλογιστείτε για λίγο (τι έγινε εδώ;)
- Δώστε στον κόσμο να αντιληφθεί ότι η Αστυνομία είναι παρούσα και πάρτε τον έλεγχο της σκηνής.
- Απομακρύνετε το πλήθος από τη σκηνή.
- Ενημερώστε έτσι ώστε να σταλεί κατάλληλη βοήθεια.
- Παράσχετε Ά Βοηθειών εάν το θύμα ζει.
- Συλλάβετε τον ύποπτο εάν βρίσκετε στη σκηνή.
- Κρατήστε τους μάρτυρες.
- Προστατέψτε τη σκηνή.
- Προστατέψτε τα τεκμήρια.

S.O.S

- Ακόμα και το πιο μικρό εύρημα μπορεί να αποτελεί σημαντικό αποδεικτικό στοιχείο.
- Από τη στιγμή που ένα αντικείμενο με αποδεικτική αξία μετακινηθεί ή αλλοιωθεί είναι αδύνατο να επανέλθει στην αρχική του θέση ή κατάσταση.

Παρατήρηση και εδραίωση των πιθανών παραμέτρων της σκηνής

- Ο πρώτος Αστυνομικός θα πρέπει να γνωρίζει ότι η σκηνή με κανένα τρόπο δεν πρέπει να μείνει αφύλακτη.
- Παρατηρήστε την άμεση σκηνή εντοπίζοντας όλα τα φυσικά χαρακτηριστικά, (πρόσωπα, ζωντανούς, νεκρούς, τραυματισμένους, συγχυσμένους κ.ο.κ.) και τις διόδους από και προς τη σκηνή. Εάν είναι εφικτό αναγνωρίστε το πρόσωπο που το ανάφερε και πάρτε τα στοιχεία του.
- Παρατηρήστε τυχόν είσοδο και έξοδο οποιουδήποτε προσώπου ή οχήματος κατά την άφιξή σας στη σκηνή και κάντε τις ανάλογες καταχωρήσεις.
- Αναγνωρίστε την πρωτεύουσα σκηνή και τυχόν τοποθεσίες, μονοπάτια από και προς τη σκηνή.
- Κάντε παρατηρήσεις με τις αισθήσεις σας (Όραση, Ακοή, Όσφρηση)
- Δημιουργήστε ένα ασφαλές διάδρομο εισόδου και εξόδου.

Αρχή διαδικασίας ασφάλειας της σκηνής

- Βάσει των παρατηρήσεων που κάνατε, επικοινωνήστε για να σταλεί κατάλληλη βοήθεια και ενημερώστε για πιθανούς κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσουν άλλοι που έρχονται για βοήθεια.
- Να είστε προσεκτικοί για δευτερεύουσες εκρήξεις ή εκρήξεις σχεδιασμένες να πλήξουν το προσωπικό ασφαλείας.
- Να είστε προσεκτικοί για ενδεχόμενο ύπαρξης βιολογικών ή χημικών κινδύνων όπως διαρροή υγραερίου.
- Εξετάστε την πιθανότητα παρουσίας επικίνδυνων προσώπων.
- Βεβαιωθείτε ότι τέτοιου είδους πληροφορίες θα διαβιβαστούν σε όσους θα χρειαστεί να προσεγγίσουν τη σκηνή. Πάνω από όλα η ασφάλεια.

Προσφορά Βοήθεια

- Καλέστε Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και δώστε τις πρώτες βοήθειες.
- Καθοδηγήστε το Ιατρικό προσωπικό από το διάδρομο ασφαλείας που έχετε δημιουργήσει. (Επιλέξτε χώρους που να μην επηρεάζουν τα φυσικά τεκμήρια.)
- Βεβαιωθείτε ότι το Ιατρικό προσωπικό γνωρίζει ότι τα τεκμήρια πρέπει να μείνουν ανέπαφα και υποδείξτε τους ότι πρέπει να καταγράψουν οποιεσδήποτε δηλώσεις έγιναν από το θύμα. (Υπόψη επιθανάτια δήλωση)
- Εάν υπάρχει δυνατότητα κάποιος ένστολος Αστυνομικός να συνοδεύσει το θύμα στο Νοσοκομείο. Εάν όχι διευθετήστε ώστε να σταλεί άμεσα Αστυνομικός στο Νοσοκομείο για να συναντήσει το θύμα.
- Εάν στο νοσοκομείο αφαιρεθούν τα ρούχα του θύματος, κάποιος αστυνομικός, να τα πάρει, και να τα διαφυλάξει διότι αυτά αποτελούν τεκμήρια.

Φυσική διαφύλαξη της σκηνής

Διαφυλάξτε την αρχική σκηνή δουλεύοντας εξωτερικά της, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα σημεία εισόδου και εξόδου, οχήματα που μπορεί να σχετίζονται με το έγκλημα, ύποπτο ή το θύμα.

Η σκηνή μπορεί να αποκοπεί με:

- Κίτρινη ταινία “Αστυνομία Σταμάτα”
- Κώνους
- Σχοινιά
- Αστυνομικά οχήματα

Φυσική διαφύλαξη της σκηνής

- Υπόδειξε κατάλληλο χώρο για τα Μ.Μ.Ε για να μην εισβάλουν ανεξέλεγκτα μέσα στη σκηνή.
- Εάν κάποιο φυσικό τεκμήριο κινδυνεύει να καταστραφεί καλύψτε το με καθαρό αποστειρωμένο ρούχο ή μετακινήστε το λαμβάνοντας τα δέοντα μέτρα ασφαλείας και κάνοντας τις δέουσες καταχωρήσεις.

Παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν τα φυσικά τεκμήρια:

- καιρός
- Συγγενείς και φίλοι του θύματος.
- Ύποπτοι ή Συνεργοί.
- Περίεργοι, συλλέκτες αναμνηστικών αντικειμένων, κλέφτες.
- Άλλα μέλη της Αστυνομίας ή υψηλόβαθμοι Αξιωματούχοι.

Φυσική διαφύλαξη της σκηνής

- Εάν παραστεί ανάγκη να μετακινήσετε κάποιο τεκμήριο για οποιοδήποτε λόγο, λάβετε τα κατάλληλα μέτρα προστασίας (π.χ χρήση γαντιών) Εάν δεν είστε σίγουροι για το τι πρέπει να κάνετε επικοινωνήστε με τους αρμόδιους για οδηγίες.
- Πριν μετακινήσετε οτιδήποτε πρωτίστως καταγράψτε την ακριβή θέση που βρισκόταν και την κατάσταση στην οποία βρέθηκε όσο πιο αναλυτικά γίνεται.
- Τα πιο πάνω θα πρέπει να γίνονται μόνο όταν παρίσταται απόλυτη ανάγκη. Από τη στιγμή που ένα αντικείμενο με αποδεικτική αξία μετακινηθεί ή αλλοιωθεί είναι αδύνατο να επανέλθει στην αρχική του θέση ή κατάσταση.
- Καταγράψτε οτιδήποτε γίνει στη σκηνή από τις αρχικές καταχωρήσεις όπως ημερομηνία και ώρα καθώς και όλα τα άτομα που εισήλθαν στη σκηνή

Φυσική διαφύλαξη της σκηνής

Να διαφυλαχτεί η σκηνή χωρίς να προβείτε σε οποιεσδήποτε αλλαγές ή αλλοιώσεις όπως:

- Παράθυρα και πόρτες στη θέση που τα βρήκατε
- Ηλεκτρικές συσκευές όπως τα κλιματιστικά, θερμάνσεις, τηλεόραση θα πρέπει να παραμένουν ανοικτά ή κλειστά ανάλογα με το πώς τα βρήκατε.
- **Η σκηνή θα πρέπει να χωριστεί σε δύο ζώνες:**
 - ❖ Τη βασική ζώνη: όπου έλαβε χώρα το συμβάν.
 - ❖ Τη δεύτερη ζώνη: η οποία θα κρατά μακριά το ευρύ κοινό και τα ΜΜΕ αλλά θα παρέχει τη δυνατότητα μεταφοράς πληροφοριών από και προς τη σκηνή περιορίζοντας τον αριθμό των ατόμων που θα διασχίσουν την περιοχή.

Παραχώρηση της σκηνής στους αρμόδιους

- Μόλις καταφθάσουν οι ανακριτές παραχωρήστε τους τη σκηνή καταγράφοντας πότε και σε ποιόν παραδώσατε.
- Ενημερώστε τους για τις παρατηρήσεις σας καθώς και για τις ενέργειες που κάνατε ή οποιεσδήποτε άλλες πληροφορίες μπορεί να έχετε.
- Παραμείνετε στο χώρο μέχρι να απαλλαχθείτε εντελώς.
- Συνεχίστε την καταγραφή πληροφοριών όποτε είναι δυνατό.
- Η σκηνή θα απελευθερωθεί μόνο μετά το πέρας των εξετάσεων και αφού προηγουμένως δοθεί η κατάλληλη άδεια από τον υπεύθυνο της σκηνής.
- Παραχωρείστε τη βοήθειά σας όποτε σας ζητηθεί ή είναι αναγκαίο.

Μην χρησιμοποιείτε:

- Τουαλέτες, νιπτήρες και τηλέφωνα στη σκηνή.
- Μην αφήνετε τα σκουπίδια σας στη σκηνή.
- Μην καπνίζετε, τρώτε ή πίνετε μέσα στη σκηνή.
- Μην περιφέρεστε άσκοπα με αποτέλεσμα να αφήνετε τα ίχνη σας μέσα στη σκηνή.
- Να αποφεύγετε να αγγίζετε αντικείμενα.
- Κατά την έρευνα χρησιμοποιείτε γάντια, παίρνοντας πάντοτε τις ανάλογες προφυλάξεις.

Προκαταρκτική έρευνα στον τόπο του εγκλήματος

- Η αρχική φάση της έρευνας ενός επεισοδίου είναι η πιο κρίσιμη και γι' αυτό χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή γιατί σηματοδοτεί ολόκληρη την έρευνα.
- Ο τρόπος που θα ενεργήσετε την έρευνα πρέπει να είναι πολύ μεθοδικός.
- Καταγράψετε και τις πιο μικρές λεπτομέρειες.

Άφιξη Ειδικών στον τόπο του εγκλήματος

- Οι εξερευνητές πριν μπουν στη σκηνή πρέπει να σταθούν και να παρατηρήσουν συνολικά όλη την περιοχή για να πάρουν όσες περισσότερες σημειώσεις μπορούν.
- Μόνο οι εξερευνητές και οι βοηθοί τους μπαίνουν στη σκηνή εκτός από τον πρώτο αστυνομικό που ήδη μπήκε στην αρχή.
- Να σημειώσετε οπωσδήποτε την ώρα άφιξης σας, διότι:
 - ❖ Η ώρα πιθανόν να αποτελέσει ζήτημα κατά τη διάρκεια της αντεξέτασης
 - ❖ Το ζήτημα της ώρας μπορεί για κάποιον να αποτελέσει βάση για άλλοθι

Φωτογράφιση της σκηνής

- Η αποτελεσματική διαδικασία διερεύνησης ξεκινά με την άφιξη στον τόπο του εγκλήματος με την φωτογράφισή του / βιντεογράφισή του.
- Οι φωτογραφίες που λαμβάνονται αποτελούν πολύτιμα τεκμήρια γιατί αποτυπώνουν πιστά την εικόνα της σκηνής.
- Ο φωτογράφος θα πάρει τις απαραίτητες φωτογραφίες του χώρου οι οποίες σε κάποια στιγμή θα προσκομιστούν σαν αποδεικτικά στοιχεία στο Δικαστήριο.

Η αξία των φωτογραφιών του τόπου του εγκλήματος

- Το παλιό ρητό «μια φωτογραφία αξίζει όσο χίλιες λέξεις» ταιριάζει απόλυτα εάν λάβουμε υπόψη μας την αξία που έχει η φωτογράφιση του τόπου του εγκλήματος
- Από ερευνητικής άποψης αυτές αποτελούν πολύτιμα και πρακτικά εργαλεία τα οποία μπορούν:
 - ❖ Να βοηθήσουν στην αναπαράσταση της βασικής σκηνής του εγκλήματος
 - ❖ Να βοηθήσουν τον εξερευνητή να φρεσκάρει τη μνήμη του και να θυμηθεί πληροφορίες που μπορεί να ξέχασε
 - ❖ Να βοηθήσουν στην επανεξέταση συγκεκριμένων πτυχών της υπόθεσης
 - ❖ Να δώσουν κάποια νέα πορεία στην εξέλιξη της υπόθεσης
 - ❖ Να βοηθήσουν τους μάρτυρες να φρεσκάρουν τη μνήμη τους
 - ❖ Να δείξουν λεπτομέρειες του τόπου του εγκλήματος όπως και τη σχέση των διαφόρων αντικειμένων με το έγκλημα
 - ❖ Να αποτελέσουν απόδειξη τραυματισμού ή όχι
 - ❖ Να δώσουν τη δυνατότητα συγκρίσεων
 - ❖ Να παρουσιάσουν την εικόνα που παρουσιάζει ο τόπος του εγκλήματος όπως και τις περιστάσεις υπό τις οποίες διεπράχθη η εγκληματική πράξη ενώπιον του Δικαστηρίου

Συλλογή πειστηρίων

- Φυσικό τεκμήριο είναι οποιοδήποτε αντικείμενο με υλική υπόσταση, μικρό ή μεγάλο το οποίο θα μπορούσε να αποδεικνύει ή να αμφισβητεί ένα συγκεκριμένο θέμα μιας υπόθεσης. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την:
 - ❖ Αναπαράσταση του εγκλήματος
 - ❖ Διαπίστωση της ταυτότητας των συνεργών
 - ❖ Εδραίωση ή αποδυνάμωση ενός άλλοθι
- Η σωστή αξιοποίηση και συλλογή των πειστηρίων έχει καθοριστική σημασία για την έρευνα και την τελική παρουσίασή τους στο Δικαστήριο
- Το πειστήριο για να μπορέσει να κατατεθεί στο Δικαστήριο και να γίνει αποδεκτό ως μαρτυρία πρέπει να αποκτηθεί νόμιμα
- Πρέπει να διασφαλίζεται εκ μέρους των ερευνητών η νομιμότητα και η καταλληλότητα των μεθόδων περισυλλογής των πειστηρίων

Για να εισαχθεί κάποιο αντικείμενο σαν φυσικό πειστήριο σε μια δίκη ή στο δικαστήριο πρέπει:

- Να προσδιορίζεται ακριβώς η ταυτότητά του
- Να αποδεικνύεται ότι έχει φυλαχθεί κατάλληλα από τη στιγμή που έχει περισυλλέγει
- Να έχει υλική υπόσταση και να έχει σχέση με την υπόθεση
- Να τηρεί όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις

Η συλλογή και διάθεση των πειστηρίων θα είναι πετυχημένη εάν ακολουθηθούν οι ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές:

- Σημαδεύεται η αρχική του θέση
- Το κάθε αντικείμενο σημαδεύεται διακριτικά προκειμένου να γνωρίζουμε ποιο πρόσωπο το εντόπισε
- Κάθε αντικείμενο περιγράφεται επακριβώς καθώς επίσης αναφέρεται η ημερομηνία και ο χρόνος συλλογής του
- Κάθε αντικείμενο πρέπει να συσκευάζεται ξεχωριστά σε καθαρό και ανάλογο δοχείο \ κουτί προκειμένου να αποφεύγεται οποιαδήποτε αλλοίωση, καταστροφή ή και επιμόλυνσή του
- Κάθε συσκευασία σφραγίζεται και υπογράφεται για να αποφεύγεται οποιαδήποτε άσχετη επέμβαση σε αυτό
- Πρέπει να φαίνεται πού ακριβώς αξιοποιήθηκε:
 - ❖ Σε εξειδικευμένο εργαστήριο
 - ❖ Το όνομα του αξιωματικού ο οποίος ήταν υπεύθυνος για την φύλαξη των πειστηρίων
- Τήρηση κατάλληλων αρχείων για όλα τα πειστήρια
- Καταγραφή έστω και της παραμικρής μετακίνησης ενός πειστηρίου μέχρι και τον τελικό προορισμό του ενώπιον του Δικαστηρίου

Τέλος

- Ο τόπος διάπραξης ενός εγκλήματος είναι αυτός που θα μας δώσει τις περισσότερες πληροφορίες ως προς το υπό ποιες περιστάσεις διαπράχθηκε ένα έγκλημα.
- Είναι ζωτικής σημασίας ο πρώτος Αστυνομικός να ενεργήσει με τέτοιο τρόπο που να μην αλλοιωθεί, μετακινηθεί, καταστραφεί, χαθεί ή επηρεαστεί οτιδήποτε στη σκηνή.
- Οι ενέργειες του πρωτοαφιχθέντος αστυνομικού στη σκηνή του εγκλήματος ή θα συμβάλουν στην επιτυχία της έρευνας ή θα επηρεάσουν αρνητικά ολόκληρη την έρευνα και την αποτελεσματική διεκπεραίωση της υπόθεσης.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.